

EGZAMIN MATURALNY
W ROKU SZKOLNYM 2017/2018

JĘZYK POLSKI

POZIOM PODSTAWOWY

FORMUŁA DO 2014

(„STARA MATURA”)

ZASADY OCENIANIA ROZWIĄZAŃ ZADAŃ

ARKUSZ MPO-P1

MAJ 2018

Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.

Część I

Zadanie 1. (0–2)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Odczytanie sensu fragmentu tekstu.

Schemat punktowania

- 2 p. – poprawne podanie dwóch argumentów.
- 1 p. – poprawna podanie jednego argumentu.
- 0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Tekst poświęcony jest kwestiom filozoficznym, ponieważ Barbara Skarga formułuje refleksje na temat istoty wolności człowieka. Ponadto w swoich rozważaniach autorka odwołuje się do różnych nurtów filozoficznych.

Zadanie 2. (0–3)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Nazywanie środków językowych i ich funkcji w tekście.

Schemat punktowania

- 3 p. – za poprawne wypełnienie trzech wierszy tabeli.
- 2 p. – za poprawne wypełnienie dwóch wierszy tabeli.
- 1 p. – za poprawne wypełnienie jednego wiersza tabeli.
- 0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

1. Nazwa środka: wyliczenie / powtórzenie / paralelizm

Przykład: *Jednak nie wybrałam życia, nie wybrałam miejsca swych narodzin, [...] nie wybrałam rodziców [...].*

Funkcja: wzmacnia wypowiedź / podkreśla wagę problemu

2. Nazwa środka: pytanie retoryczne

Przykład: *Gdzie jest więc moja wolność i czy w ogóle istnieje?*

Funkcja: ukierunkowuje uwagę odbiorcy i skłania go do refleksji

3. Nazwa środka: metafora

Przykład: *Zostałam ulepiona przez różne siły niezależne ode mnie*

Funkcja: podkreślenie zależności od sił wyższych / brak możliwości decydowania

Zadanie 3. (0–1)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Odczytanie sensu fragmentu tekstu.

Schemat punktowania

- 1 p. – poprawna odpowiedź
- 0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

biologia (geny), geografia, historia, społeczeństwo, kultura, język

Zadanie 4. (0–1)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Odczytanie sensu fragmentu tekstu.

Schemat punktowania

1 p. – poprawna odpowiedź.

0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Autorka nie zgadza się z tą tezą. Uważa, że jeżeli działania człowieka nie zależą od niego, nie może on za nie odpowiadać, co jest z punktu widzenia etyki i ład społeczny nie do zaakceptowania.

Uwaga.

Zdający może zająć stanowisko, że Barbara Skarga częściowo się nie zgadza z tą tezą, ale uzasadnienie musi być zgodne z tekstem.

Zadanie 5. (0–2)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Odczytanie sensu fragmentu tekstu.

Schemat punktowania

2 p. – poprawne wyjaśnienie dwóch modeli wolności.

1 p. – poprawne wyjaśnienie jednego modelu wolności.

0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

- *Wolność negatywna, która polega na niezależności od różnych zewnętrznych czynników, np. przeciwstawianie się siłom natury czy łamanie norm obyczajowych.*
- *Wolność pozytywna, która polega na wolności od czegoś, np. prawo do samodzielnego myślenia, możliwość do realizacji własnych celów.*

Zadanie 6. (0–1)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Odczytanie sensu fragmentu tekstu.

Schemat punktowania

1 p. – poprawne wyjaśnienie sensu sformułowania.

0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Człowiek jest w pełni odpowiedzialny za konsekwencje wszystkich swoich myśli i czynów.

Zadanie 7. (0–2)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Rozpoznanie zasady kompozycyjnej tekstu i jej funkcji.

Schemat punktowania

- 2 p. – podanie trzech poprawnych sformułowań.
- 1 p. – podanie dwóch poprawnych sformułowań.
- 0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

po pierwsze, po drugie, co więcej, bowiem

Zadanie 8. (0–1)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Odczytanie sensu fragmentu tekstu.

Schemat punktowania

- 1 p. – poprawna odpowiedź.
- 0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Człowiek ma obowiązek przestrzegania prawa, jeśli ustanowiło je demokratyczne państwo.

Zadanie 9. (0–1)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Odczytanie sensu fragmentu tekstu.

Schemat punktowania

- 1 p. – poprawna odpowiedź.
- 0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

Wolność człowieka jest ograniczona przez wolność innych ludzi.

Zadanie 10. (0–1)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Odczytanie sensu fragmentu tekstu.

Schemat punktowania

- 1 p. – poprawna odpowiedź.
- 0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

C

Zadanie 11. (0–1)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Nazywanie środków językowych i ich funkcji w tekście.

Schemat punktowania

1 p. – poprawne podanie synonimu i antonimu.

0 p. – odpowiedź błędna albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

synonim: *niepodległość, niezależność, suwerenność, swoboda*

antonim: *niewola, więzienie, uwięzienie*

Zadanie 12. (0–2)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Odczytanie sensu fragmentu tekstu.

Schemat punktowania

2 p. – trzy poprawne wskazania.

1 p. – dwa poprawne wskazania.

0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

O, O, I

Zadanie 13. (0–2)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Rozpoznanie charakterystycznych cech stylu i języka tekstu.

Schemat punktowania

2 p. – trzy poprawne wskazania.

1 p. – dwa poprawne wskazania.

0 p. – odpowiedź niepełna lub błędna albo brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

A, B, E

Uwaga.

Jeżeli zdający wśród poprawnych odpowiedzi (A, B, E) zaznaczy odpowiedź niepoprawną, to za zadanie otrzymuje 0 pkt.

Jeżeli zdający zaznaczy dwie poprawne odpowiedzi, np. A, B, to otrzymuje 1 pkt, jeżeli zaś wśród dwóch poprawnych, np. A, B, zaznaczy jedną niepoprawną odpowiedź, np. A, B, C, to otrzymuje 0 pkt.

Część II

Tworzenie informacji	Napisanie własnego tekstu w związku z tekstem literackim zamieszczonym w arkuszu.
----------------------	---

Temat 1. Analizując fragment *Cierpień młodego Wertera* Johanna Wolfganga Goethego, przedstaw przyczyny, które mogą uniemożliwić ludziom wzajemne zrozumienie. Zwróć uwagę na cechy charakteru i poglądy obu rozmówców oraz relacje między bohaterami.

I. ROZWINIĘCIE TEMATU (maksymalnie 25 punktów)

1. Wstępne rozpoznanie, np.:

0–1

- przedstawiona sytuacja: rozmowa Wertera z Albertem na temat samobójstwa i oceny takiego czynu,
- bohaterowie: młodzi ludzie zakochani w tej samej kobiecie,
- odmienność postaw i poglądów bohaterów.

Cechy charakteru i poglądy rozmówców

2. Werter, np.:

0–9

- wrażliwość,
- emocjonalność,
- współczucie wobec nieszczęśliwie zakochanych,
- kierowanie się namiętnościami, przekonanie, że powszechnie przyjęte normy ograniczają wolność,
- człowiek cierpiący ponad miarę ma prawo do samobójstwa,
- pojęcia dobra i zła są względne,
- o wartości czynów człowieka decydują jego intencje,
- rozum zawsze przegra z namiętnością,
- czegoś wielkiego mogą dokonać tylko ludzie kierujący się namiętnościami,
- pozycja społeczna człowieka nie decyduje o jego wartości.

3. Albert

0–8

- spokój,
- opanowanie,
- racjonalność,
- kierowanie się zdrowym rozsądkiem,
- przekonanie, że należy przestrzegać powszechnie przyjętych norm,
- samobójstwo jest przejawem głupoty lub słabości,
- pojęcia dobra i zła są jednoznaczne,
- o wartości czynów człowieka decyduje ich obiektywny sens, a nie subiektywna motywacja,
- rozum powinien panować nad namiętnościami,
- wykształcenie i pozycja społeczna człowieka mają znaczenie dla jego oceny.

4. Relacje między bohaterami, np.:

0–2

- wzajemna sympatia, szacunek,
- gotowość do świadczenia sobie drobnych przysług,
- irytacja Wertera niektórymi zachowaniami i poglądami Alberta,
- niezrozumienie Wertera przez Alberta.

- 5. Przyczyny uniemożliwiające wzajemne zrozumienie, np.:** 0–2
- a. odmienność charakterów,
  - b. odmienność temperamentów,
  - c. odmienność doświadczeń (miłość spełniona i niespełniona),
  - d. odmienność formacji kulturowych.
- 6. Podsumowanie** 0–3
- pełne, np.:** sensowne uogólnienia dotyczące różnych aspektów tematu, 3 p.
- częściowe, np.:** sensowne uogólnienia dotyczące dwóch aspektów tematu, 2 p.
- próba podsumowania, np.:** sensowne uogólnienia dotyczące jednego z aspektów tematu. 1 p.

Temat 2. Interpretując wiersze Krzysztofa Kamila Baczyńskiego i Stanisława Grochowiaka, porównaj wykreowane w nich postacie poetów i koncepcje poezji.

I. ROZWINIĘCIE TEMATU (maksymalnie 25 punktów)

- 1. Wstępne rozpoznanie, np.:** 0–2
- a. temat obu utworów: poeta w momencie tworzenia,
  - b. odmienność postaci poetów,
  - c. odmienność koncepcji poezji,
  - d. w obu wierszach nawiązania do mocno zakorzonego w tradycji literackiej motywu.
- 2. Postać poety w wierszu Baczyńskiego, np.:** 0–3
- a. gwałtowne emocje,
  - b. wewnętrzny przymus pisania,
  - c. poczucie obcości wobec ukończonego i przekazanego czytelnikom dzieła,
  - d. tworzenie jako rodzaj wewnętrznej walki,
  - e. poczucie, że to dzieło panuje nad twórcą, a nie odwrotnie.
- 3. Postać poety w wierszu Grochowiaka, np.:** 0–3
- a. człowiek doświadczony przez życie,
  - b. zwykłość,
  - c. lęk przed światem,
  - d. tęsknota za niewinnością,
  - e. nieustające zdziwienie światem.
- 4. Koncepcja poezji w wierszu Baczyńskiego, np.:** 0–7
- a. wyrażanie gwałtownych emocji,
  - b. rodzaj krzyku,
  - c. trudność poddania się formie,
  - d. sprzeczność między wolnością artysty a rygorami formalnymi,
  - e. pisanie jako męczarnia,
  - f. niezależne od autora własne życie skończonego wiersza,
  - g. interpretacja metafory mrozu,
  - h. interpretacja metafory tłumy z pochodniami,
  - i. interpretacja metafory progę.

5. Koncepcja poezji w wierszu Grochowiaka, np.: 0–7

- a. poezja jako ukojenie,
- b. źródło poczucia bezpieczeństwa,
- c. źródło poczucia wzniosłości,
- d. źródło poczucia jedności z całym światem,
- e. czynnik uszlachetniający autora,
- f. odświętny charakter aktu twórczego,
- g. intymność czynności pisania,
- h. wyzwalanie dziecięcego zdziwienia światem,
- i. interpretacja motywu ciszy, szeptu.

6. Podsumowanie 0–3

pełne, np.: dostrzeżenie podobieństw i różnic w kreacjach postaci poetów i koncepcjach poezji; 3 p.

częściowe, np.: dostrzeżenie podobieństw i różnic w kreacjach postaci poetów lub koncepcjach poezji; 2 p.

próba podsumowania, np.: dostrzeżenie istotnego podobieństwa lub różnicy w kreacjach postaci poetów lub koncepcjach poezji. 1 p.

II. KOMPOZYCJA (maksymalnie 5 punktów)

Kompozycję wypracowania ocenia się wtedy, gdy przyznane zostały punkty za rozwinięcie tematu.

– podporządkowana zamysłowi funkcjonalnemu wobec tematu, spójna wewnętrznie; przejrzysta i logiczna; pełna konsekwencja w układzie graficznym; 5 p.

– uporządkowana wobec przyjętego kryterium, spójna; graficzne wyodrębnienie głównych części; 3 p.

– wskazująca na podjęcie próby porządkowania myśli, na ogół spójna. 1 p.

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

III. STYL (maksymalnie 5 punktów)

– jasny, żywy, swobodny, zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi, urozmaicona leksyka; 5 p.

– zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi, na ogół jasny, wystarczająca leksyka; 3 p.

– na ogół komunikatywny, dopuszczalne schematy językowe. 1 p.

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

IV. JĘZYK (maksymalnie 12 punktów)

– język w całej pracy komunikatywny, poprawna, urozmaicona składnia, poprawne: słownictwo, frazeologia, fleksja; 12 p.

– język w całej pracy komunikatywny, poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia i fleksja; 9 p.

– język w całej pracy komunikatywny, poprawna fleksja, w większości poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia; 6 p.

– język w pracy komunikatywny mimo błędów składniowych, leksykalnych (słownictwo i frazeologia), fleksyjnych; 3 p.

– język w pracy komunikatywny mimo błędów fleksyjnych, licznych błędów składniowych, leksykalnych. 1 p.

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

V. ZAPIS (maksymalnie 3 punkty)

- bezbłędna ortografia, poprawna interpunkcja (nieliczne błędy); **3 p.**
- poprawna ortografia (nieliczne błędy II stopnia), na ogół poprawna interpunkcja; **2 p.**
- poprawna ortografia (nieliczne błędy różnego stopnia), interpunkcja niezakłócająca komunikacji (mimo różnych błędów). **1 p.**

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

VI. SZCZEGÓLNE WALORY PRACY

0–4